

Biograf Jan Svěrák
Portobello Pictures
Phoenix Film Investments
Česká televize
RWE

Námět, scénář, režie: Jan Svěrák
v kinech od 20.5. 2010

www.kukysevraci.cz

„Jestli je nějaký film pro malé i velké, pak tenhle určitě. I v jeho malém vysněném světě je velké Zlo a velké Dobro. Je tu láska k hračce, tomu kamarádovi, který dítěti zůstává věrný, když ho dospělí večer opustí a zavřou dveře jeho pokoje. Pro velké diváky je v něm namíchána nostalgie po dětství, s kterým se malý Ondra loučí. A ještě jiné pocity a třpyty dospělá duše v kině zaznamená, pokud v ní ovšem něco z dítěte zůstalo.“

Zdeněk Svěrák

Tvůrci

Scénář: Jan Svěrák

Režie: Jan Svěrák

Producenti: Jan Svěrák, Eric Abraham

Koproducent: Česká televize (Magdalena Sedláková)

RWE

Distributor: Falcon

Výtvarník: Jakub Dvorský

Kamera: Vladimír Smutný, Mark Bliss

Hudba: Michal Novinski

Střih: Alois Fišárek

Architekt: Jan Vlasák

Kostýmy: Simona Rybáková

Zvuk: Jakub Čech, Juraj Mravec, Pavel Rejholec

V hlavních rolích

Oldřich Kaiser, Ondřej Svěrák, Kristina Nováková–Fuitová, Filip Čapka

Hlasy postav

Kuky – Ondřej Svěrák

Hergot – Zdeněk Svěrák

Anuška – Jiří Macháček

Pytlík Vidlička – Petr Čtvrtníček

Pytlík Zapík – Jiří Lábus

Rohánek – Pavel Liška

Dubánek – Ondřej Věchý

Vodák – Miroslav Táborský

Tři roky po obrovském diváckém úspěchu komedie Vratné lahve, kterou v českých kinech vidělo více než 1 200 000 diváků, přichází nejúspěšnější domácí režisér **Jan Svěrák** se snímkem odlišného stylu i žánru, s filmem pro všechny, kteří se nebojí být chvíli znovu dětmi – **Kuky se vrací**.

Kuky se vrací je dobrodružný i poetický, rodinný příběh, v němž ovšem hlavní role přebírají hrdinové ze světa dětské fantazie. „Dlouho jsem toužil udělat film, v němž bych se mohl věnovat drobným detailům – hmyzu, světlu v listí, letícímu chmýří a vůbec mne zajímalo, co se na scéně

odehrává, když herci odejdou. Různě jsme to do svých filmů pašoval, ale šlo to těžko.“ vysvětluje režisér Jan Svěrák impulzy k natočení filmu, jehož hlavními, ale nikoliv jedinými, hrdiny jsou loutky. „Napadlo mne tedy změnit měřítko a zasadit příběh přímo do mikrosvěta, jeho protagonisty udělat dostatečně malé, aby kořeny stromu byly dekorací, světlo v malinových listech dělalo atmosféru, chmýří bylo rekvizitou a veškerý hmyz přirozeným komparsem,“ dodává Jan Svěrák, který je zároveň autorem scénáře a jako u většiny svých posledních filmů také producentem.

Příběh

Nejoblíbenější hračkou šestiletého Ondry je plyšový Kuky. A právě toho mu maminka vyhodí do popelnice. Z Kukyho se totiž sype dřevitá vlna a to není dobré pro Ondrovo astma. Večer před spaním si Ondra představuje, jak se Kuky touží vrátit domů, a co pro to všechno musí podniknout ve světě lesních zvířat a bytostí, která, na rozdíl od něj, nejsou na mazlení zvyklá. A tak naivní dětská fantazie opřená o předškolní vědomosti a živená steskem po milované hračce spřádá dojemný a napínavý příběh o medvídkovi, který chtěl zůstat na polici, ale musel se postavit na své plyšové nohy a stát se hrdinou.

Kuky se vrací představuje v kontextu současné domácí kinematografie skutečně jedinečný snímek. Nejen pro své zaměření na rodinné publikum, spojující dětského i dospělého diváka, ale také novátorským způsobem, jakým byl natočen. V době, kdy počítačová grafika dokáže dokonale napodobit přírodu, Kuky jde jaksí proti proudu a ukazuje přírodu skutečnou. Ručně voděné loutky v ní rozehrávají příběh plný vtipných dialogů a akčních scén, který upoutá svou naivní opravdovostí.

Jak to začalo

Jan Svěrák původně zamýšlel natočit film v přírodě, nízko u země, z pohledu psa, který přežije záplavy. Dalšími postavami měl být kámen a klacek, kteří, každý po svém, rovněž putují krajinou. „Jak jsem příběh vymýšlel a vyprávěl ho před spaním Ondrovi, rodily se další postavy, vznikl medvídek Kuky a pes, který měl být původně hlavním hrdinou a který mne na celou myšlenku filmu natáčeného nízko u země přivedl, byl naopak odsunut do vedlejší role,“ říká Jan Svěrák. Scénář filmu začal vznikat v době, kdy Jan Svěrák pracoval s britským scenáristou Christopherem Hamptonem na adaptaci románu Sándora Maraie Svíce dohořívají. Ve volných chvílích si začal pro radost psát příběh Kukyho a někdy v té době se zrodila první verze scénáře budoucího filmu. Jednou z inspirací i bylo výtvarné dílo Františka Skály, který poskytl režisérovi některé důležité rady, ale rozhodl se projektu neúčastnit. Jan Svěrák našel vhodného výtvarníka v Jakubovi Dvorském. „Jakub také používá přírodní motivy, ale pracuje s jiným médiem, tvoří flashové hry,“ říká režisér.

Jakub Dvorský je autorem počítačových adventur Samorost a Machinarium, které se staly mezi počítačovými nadšenci doslova hitem. Ve výtvarném zpracování her uplatňuje přírodní poetiku, která je velmi blízká poetice filmu Kuky se vrací. Možná proto, že jsou prostě jiné, jsou Dvorského hry Samorost, Samorost 2 a Machinarium tak úspěšné u hráčů na celém světě a sbírají prestižní ceny. Samorost 2 například zvítězil v roce 2007 na největším světovém festivalu nezávislých her Independent Game 2007 v kategorii Nejlepší webová hra. A jaký je rozdíl mezi prací na filmu a počítačové hře?

„Je to dost velký rozdíl – pro hry, které děláme pod hlavičkou Amanita Design, vymýšlím námět, příběh, herní design, navrhuji jednotlivé lokace i postavy a starám se o produkci, marketing a obchod. Naopak na tomto filmu jsem se podílel pouze jako výtvarník, takže moje role byla mnohem užší, což bylo příjemné:),“ vysvětluje Jakub Dvorský.

„Nejlepší inspirace je samotná příroda a také lidské věci, které jsou v nějakém stadiu rozkladu, a tím ožívají, mění svou podobu a do přírody se vrací,“ odpovídá Jakub Dvorský na otázku po inspiračních zdrojích a přiznává i výtvarné vzory. „Také mě

však určitě ovlivnila řada výtvarníků, mezi mé nejoblíbenější patří Max Ernst, Jurij Norštejn, Jan Švankmajer, František Skála nebo třeba Jiří Šalamoun,“ dodává.

A jak probíhala spolupráce konkrétně? Měl výtvarník při vymýšlení podoby postav volnost nebo jen plnil režisérovy představy?

„U vedlejších postav jsem měl prakticky úplně volnou ruku, ale hlavní postavy bylo samozřejmě potřeba neustále konzultovat a hledat jejich správnou podobu, aby dobře zapadly do scénáře,“ vysvětluje Dvorský. „Jasně zadání či představu jsem ale nedostal. Nakreslil jsem vždycky pár možných variant, o kterých jsme se pak mohli bavit a rozhodnout se, kterým směrem se vydat. U některých postav proběhl docela dlouhý evoluční vývoj, než jsme dospěli ke konečné podobě.“

Kuky se na svém putování dostává do kouzelného lesa, kde se setkává s jeho strážcem, kapitánem Hergotem, který ho zachrání před hlídači skládky – Pytlíkem Vidličkou a Pytlíkem Zapíkem. Seznámí se i s řadou podivuhodných obyvatel. Hlavním Hergotovým protivníkem je Anuška, který usiluje stát se novým strážcem lesa.

Všechny další postavy mají i typický vzhled a jména – přizpůsobovalo se jméno výtvarnému zpracování nebo naopak? „U hlavních postav jméno nehraje takovou roli, tam jde především o charakter postavy samotné. Naopak vedlejší postavy jsou často definované svoji podobou (Dubánek, Mechomír, Rohánek, Zapík), některé už byly ve scénáři, jiné jsem vymyslel včetně jména,“ říká Jakub Dvorský.

Zrození Kukyho

Základem filmového dobrodružství Kuky se vrací je postava hlavního hrdiny – medvídky Kukyho. Při tvorbě literárního příběhu autor hodně zapojoval do hry svého šestiletého syna Ondru, pozoroval jeho reakce a nasával jeho předškolní způsob uvažování. „Chtěl jsem, aby Kuky nemluvil dospěle, ale přemýšlel a jednal jako malý kluk, který si to dobrodružství právě vymýšlí,“ říká Jan Svěrák.

Vznik výtvarné podoby Kukyho se nakonec – oproti ostatním postavičkám filmu – ukázal jako nejméně problémový. „Kuky se zrodil hned z prvních kreseb,“ vysvětluje Jan Svěrák. „Jen jsme nějakou dobu zápasili s nutkáním udělat mu více variant výrazu. Když už se před kamerou nemůže zamračit ani usmát, neměli bychom mít Kukyho veselého, smutného,

soustředěného... a nasazovat loutky podle nálady příslušné scény? Pak ale zvítězila varianta číslo jedna – když už nemá mimiku, tak ať ji opravdu nemá. A tak se Kuky usmívá skrz celý film, ať se kolem děje, co se děje,“ dodává režisér.

A byl to opět režisérův syn Ondra, který plnil důležitou úlohu být pro otce jakousi branou do dětství. „Před spaním jsem mu hrál s plyšáky divadýlko a vyprávěl mu o Kukyho putování. Zkoušel jsem, co na něj zabere a často mne udivil, že bere věci jinak než dospělí – ne “jako” ale velmi opravdově, vše to pro něho bylo naprosto skutečné, i když se třeba smál, tak nepochyboval, že ten medvídek, co se mi omylem skutálel z břicha pod postel, tam asi něco dělá a šel se na něj podívat. Říkal jsem si, že když si dokáže odmyslet mojí ruku za plyšákem, mohl by mi ve filmu odpustit i trochu pitomoučkový pohyb loutek a chybějící výraz ve tvářích, jen když ho příběh bude zajímat,“ vzpomíná režisér.

Postavička Kukyho v reálu měří 21cm. Pro natáčení bylo vyrobeno 18 loutek Kukyho. Loutky se vodily na pevném drátu zesponu a tam, kde se štáb nemohl “zakopat”, vodily se shora. Někdy stačil drát jeden, ale když měla loutka chodit nebo hýbat rukama, bylo drátů potřeba i pět. Na place byli stále loutkoherci z divadla Buchty a loutky. Na davové scény

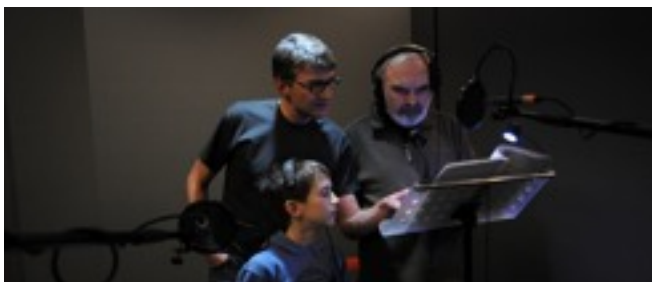
to ale nikdy nestačilo, tak s loutkami hrál, kdo měl volné ruce. Pod dekorací podzemní hospody, která má rozměry metr krát metr, se často mačkalo až deset lidí. Jen hlavní postavy měly své stálé vodiče. “Zní to sice směšně, ale věřili jsme, že osobnost herce se v pohybech loutky nějak projeví,” říká Jan Svěrák. Kukymu dával svůj temperament loutkoherce Radek Beran a Hergotovi René Krupanský.

Nejtěžší scénou Kukyho bylo šplhání po řetězu. Každou končetinu měl na starosti jeden herec a sjednotit pohyby všech čtyř na řetězu, který se houpal a uhýbal, nebylo snadné. Jen o málo lehčí byla chůze. Každou nohu vedl ze strany na drátku jeden herec, takže si museli zpívat, aby udrželi stejný rytmus kroků. Kuky se ve filmu také ždímá, trhá si kožich, zvedá vajíčka, dělá salta – to všechno řešil Robert Smolík, který loutky vyráběl a jediný věděl, co s nimi lze a co už nelze provádět. “Většinou před takovou scénou řekl, že jsme se zbláznili, že to žádná loutka nedokáže. Ale zůstávali jsme klidní, časem jsme zjistili, že máme začít točit něco jiného a Robert za čtvrt hodiny přijde s řešením. Většinou mu k tomu stačila leukoplast, drát a silon,“ vzpomíná režisér.

Přesto se stalo, že Jan Svěrák vymyslel nenatočitelnou scénu. “V jedné scéně si má Kuky zakrýt oči, protože se na tu hrůzu už nemůže dívat. Zjistilo se, že má ale tak krátké ruce, že si dosáhne jen k nosu. Museli jsme tedy vyrobit jednoho speciálního Kukyho s prodlouženýma rukama až pod kolena,” vzpomíná.

Tři v jednom

Do hlavní dětské role obsadil režisér svého syna Ondřeje, jeho účast ve filmu však také prošla několika etapami. Jan Svěrák chtěl syna již do Vratných lahví, když mu bylo šest let. Ale Ondřej tehdy odmítl. „Když jsem

dělal casting na chlapečky do Kukyho, tak mi to přišlo líto a vzal jsem ho tam taky. Nebyl nic moc,” vzpomíná Jan Svěrák a pokračuje: „Večer stál uprostřed kuchyně a plakal. “Co se ti stalo?” ptal jsem se ho a on: “Když já opravdu nechci hrát v žádném filmu.” Tak jsem mu vysvětlil, že jsem to chtěl jenom zkusit, že ho do ničeho nutit nebudu, že mi to jen přišlo líto, že strávím tolik dní s cizím chlapečkem, když doma mám vlastního. A tím se na to zapomnělo.“ V létě před natáčením poprosil režisér svého otce a syna, jestli by mu nenamluvili dialogy filmu, aby podle toho loutkoherci mohli hrát. Tam si Ondřej vyzkoušel celou roli vlastně nanečisto. „Když jsme pak natáčení museli zastavit a pokračovat až o rok později, zeptal jsem se Ondry znovu, jestli náhodou by nechtěl toho kluka hrát. A on, o rok starší, už řekl: “Tak jo, aspoň budeme spolu.”

Podle původního plánu měl kapitána Hergota měl ve filmu mluvit Oldřich Kaiser.

Nakonec mu ale propůjčil hlas režisérův otec **Zdeněk Svěrák**, podle jehož scénářů natočil Jan Svěrák své nejúspěšnější filmy. „Ještě než se Kuky začal natáčet, bylo třeba namluvit všechny dialogy loutek, ale jen pomocně, aby se jejich vodiči měli čeho držet. Pro ten účel zbudoval Honza o prázdninách na chalupě podkrovní studio Tři deky, jehož stěny tvořily tři houně, a požádal mě a mého vnuka Ondru, abychom ty pomocné dialogy namluvili. Já jsem to dělal s vědomím, že to ve filmu bude říkat někdo jiný, a Ondra také ještě netušil, že v něm bude hrát. Neuměl tehdy ještě moc dobře číst, a když se mu nedařilo, natáčení přerušoval a odbíhal ven, protože se potřeboval vyplakat,” vzpomíná Zdeněk Svěrák. „Teprve když byl film natočen, přišli zvukaři nebo kdo s nápadem, že bych mohl Hergota namluvit doopravdy, asi proto, že si na můj hlas při natáčení zvykli. Tak jsme se do toho s Ondrou pustili znovu,“ dodává.

Kuky se vrací se tak stal setkáním tří generací rodiny Svěráků. „Aniž jsme to plánovali, došlo při Kukym ke spolupráci otce, syna a vnuka,“ vypráví Zdeněk Svěrák. „Ten čas, který jsme já a Ondra trávili ve studiu se sluchátky na uších a čekali, jestli Honza za sklem zvedne palec nahoru na znamení, jak jsme skvělí, to byl krásný čas. Oba jsme chvílemi cítili, že se máme rádi jako Kuky a Hergot.

Ve studiu jsem Ondru hlavně chválil. To mu pomáhalo. Funguje asi také na chválu, to má po mně,“ říká s hrdostí dědečka.

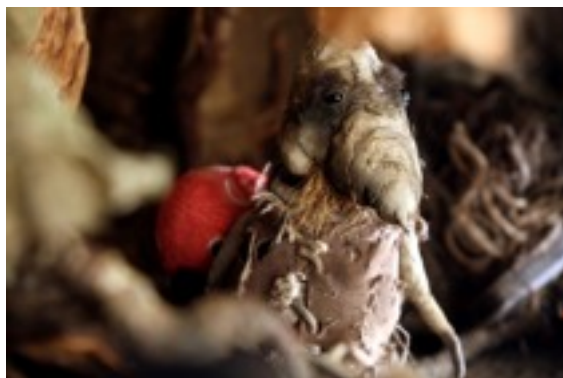
Zdeněk Svěrák patří k nejoceňovanějším současným českým scenáristům a tak je povolán synovu práci hodnotit. „Honza mě jako scenárista mile překvapil,“ chválí autora dvojnásobný držitel Českého lva za scénář a dodává: „Jak má v povaze, nic neošidí. Píše hezkým jazykem, je znát, že postavy příběhu miluje, a provádí je vizuálně vděčnými situacemi svého fantastického mikrosvěta. Zatímco moje scénáře stojí na slově, jeho inspirací je obrazové ztvárnění. Jako by se už při psaní těšil, jak to krásně natočí. Sem tam jsem měl nějaké přípodotky, ale nevzpomínám si, že bych mu dodal nějaký zásadní nápad. Pravopisné rány mu ošetřila moje žena.“

Každý chce být strážcem

Jak už bylo řečeno, Kukyho zavede hledání cesty domů do tajemného lesa, kde se setkává s moudrým strážcem Hergotem a zlotřilým Anuškou, který by se moc chtěl stát strážcem novým a zkouší to všemi nečistými prostředky.

Tyto dvě další hlavní postavy – Hergot a Anuška, daly tvůrcům paradoxně mnohem více práce než titulní hrdina.

„Jakub nakreslil stovky návrhů, než se jejich podoba ustálila na té, kterou ve filmu uvidíte,“ vysvětluje Jan Svěrák. „Na rozdíl od Kukyho totiž nemají pocházet z našeho světa, a tedy neměly vypadat jako hračky nebo klasické loutky vyrobené lidmi. Měly být zrozené v přírodě. Kapitána Hergota udělal Jakub nakonec jako starou kořenovou

zeleninu a Anušku jako velkou hubu na hubeném pubertálním těle. Tak pusa se původně měla otvírat jen, když Anuška jí své oblíbené slimáky, ale někdo z loutkoherců při zkouškách zatáhl za nitku vzadu na hlavě a nám se to tak zalíbilo, že Anuška od té doby začal jako jediná loutka ve filmu při řeči otvírat pusou. Také si všimněte, že ve scéně v poli, která byla natáčena o rok dříve, Anuška ještě mluví s pusou zavřenou.“

Hlasy obou loutek nabízejí vzpomínku na Svěrákův předešlý film Vratné lahve – zatímco Hergotovi propůjčil určitý moudrý nadhled nad životem Zdeněk Svěrák, Anušku mluví s gustem **Jiří Macháček**. Oba herci se sešli právě ve Vratných lahvích. Jiří Macháček sice dabing jako disciplínu rád nemá, ale v tomto případě to bylo prý něco jiného: „Loutková postava mluvit ze své podstaty nedokáže. Alespoň zatím jsem to nezaznamenal. Naprázdno klape svými ústy a volá na vás z obrazovky, aby jste ji dotvořili. Také tu před vámi neleží, otrocky přeložený text, kterým se musíte vecpat někomu do huby, ale pracujete s režisérem, který vás vybízí a dává vám čas na to, aby jste hledal možnosti a varianty. Můžete si hrát. Taková práce mě baví. Díky, Honzo Svěráku,“

Další záporné postavě, Pytlíku Vidličkovi dal hlas **Petr Čtvrtníček**: „Dabing mám rád, je to disciplína, díky které se i herec s dřevěnou nohou může proběhnout po pláži s krásnou dívkou. Já sám s dabingem začínal hluboko v minulém století, kdy ještě Filipovský tahal po dvoře Kačera. Byla to krásná doba,“ říká Petr Čtvrtníček, který filmu Kuky se vrací předvídá skvělou budoucnost.

Jirka Macháček si Anušku opravdu užíval, i když pro něj jako představitele okouzlujících, sympatických a ženami milovaných mužů to byl další z protiúkolů.

„Nic není zábavnějšího, než hrát padoucha. Škoda, že jsem mohl v tomto případě posloužit pouze hlasem. Hrozně rád bych se osobně svezl v takovém autíčku na tlakový pohon a vůbec... Ale chápu, že dřevěný herec vyjde produkci mnohem levněji, než živý. Nehledě na to, že zahraje přesně to, co si režisér přeje. Narozdíl od herce živého,“ říká Macháček.

Podoba loutkového Anušky s majitelem jeho hlasu je až neuvěřitelná. Nechce se věřit, že by to byla náhoda!

„Ano, vedle mého hlasu byla Anuškoví propůjčena i moje image. Ovšem já jsem se o tom dozvěděl, až když už bylo dílo hotové. Byl-li to záměr či pouhá náhoda, zůstává mi

dodnes utajeno. Avšak já to chápu jako kompliment. Pro Anušku, samozřejmě,“ tvrdí Jiří Macháček.

Ze zákulisí natáčení

Film Kuky se vrací je jedinečný svým způsobem natáčení. Jan Svěrák chtěl pracovat s loutkami v živé přírodě, a tím ji zapojit do hry. To ale vylučovalo běžný způsob

animace po jednotlivých oknech. Již celý vznik scénáře provázela řada testů. „Stále jsem dělal nějaké zkoušky – s figurkami z lega doma na video i s velkou kamerou na film, protože mne třeba zajímalo, co při jakém zaostření uvidíme – zda s postavou pět centimetrů od objektivu nezůstanou z okolní přírody jen rozmazané fleky,“ říká režisér.

Následovalo poměrně náročné hledání exteriérů. „Je to pohádka a v pohádce musí být všechno pohádkové,“ vysvětluje režisér Jan Svěrák. „Když hrdina bydlí na tajemném stromě, tak to musí být opravdu tajemný strom. A když je zima v lese, tak nestačí pocukrované smrčiny, to musí být peřiny jako v Mrazíkovi. Ale protože tohle všechno nenajdete na jednom místě, stal se z natáčení takový výlet po vlastech českých.“

Natáčení bylo původně plánováno na 35 dní, aby se posléze protáhlo na 100 dnů a odehrávalo se v několika etapách postupně od roku 2008. Tuhá zima se točila na Ještědu, zajímavé kořeny u Bechyně, mechový les a potok na vrchu Melechově, borovice a skály u Drábských světniček, nejkrásnější listnatý les byl na podzim natáčen ve Voděradských bučinách u Jevan, zajímavá červená půda se našla v okolí Nové Paky a konečně k tajemnému svícnovému smrku si štáb vyrazil až k Vyškovu u Brna.

Režisér zpočátku počítal pouze s úzkým šestičlenným štábem věrných spolupracovníků, ve finále se na natáčení podílel tým šedesáti lidí. Nakonec film obsahuje třikrát více trikových záběrů než zatím nejnáročnější snímek Jana Svěráka

Tmavomodrý svět. Počítačové triky měly být původně použity výhradně k vymazání drátků, kterými byly loutky voděny. Filmaři je také využili na spojování záběrů, aby v jedné scéně mohlo hrát třeba i třicet loutek najednou. Také pro herecké scény loutek a živých zvířat se počítač ukázal jako nepostradatelný pomocník. Veverky, ježek, všemožní ptáci našich lesů, liška, motýli, vážky, včely, mouchy a pes – ty všechny trpělivě snímala kamera několik hodin, dokud neudělali pohyb, jaký si režisér představoval. Ptáci se natáčeli u krmítka celé dva dny, ale nejhorší prý byly plaché veverky – s těmi musel být kameraman ve studiu sám, a osmělily se až po šesti hodinách.

Jako na většině svých filmů spolupracoval i při hlavní části natáčení Kukyho Jan Svěrák s Vladimírem Smutným. Ten loutkový film původně odmítl, protože už si nechtěl u kamery klekat. Nakonec nejenom, že klečel, ale často se nechal vláčet s kamerou po břiše a to i po tvrdé sjezdovce.

Pro všechny, kteří umějí být dětmi

„Jestli je nějaký film pro malé i velké, pak tenhle určitě. I v jeho malém vysněném světě je velké Zlo a velké Dobro. Je tu láska k hračce, tomu kamarádovi, který dítěti zůstává věrný, když ho dospělí večer opustí a zavrou dveře jeho pokoje. Pro velké diváky je v něm namíchána nostalgie po dětství, s kterým se malý Ondra loučí. A ještě jiné pocity a třpyty dospělá duše v kině zaznamená, pokud v ní ovšem něco z dítěte zůstalo,“ charakterizuje film Kuky se vrací Zdeněk Svěrák.

A právě k dětství patří oblíbená hračka, ať už si ji ještě schováváme pod polštářem a nebo ji máme ukrytou jen ve vzpomínkách.

“Za mého dětství jsme jako kluci moc plyšáky neměli. Pamatuji si, že jsem měl své milované angličáky a ty jsem nosil v kapse do školky a určitě ještě do první třídy. Také jsem měl malované vojáčky a indiány i s koněma. Pod barvou byla hlína a ve vlhku se rozpadali, takže místo některých končetin měli už jen holé dráty. Vlastně to byli moji první herci. Asi ve dvanácti jsem s nimi zkoušel natáčet animovaný film. Ale byla to hrozná práce, tak jen dojeli prérií do městečka, možná ještě uvázali koně, ale pak už jsem si šel hrát s něčím zábavnějším,“ přiznává režisér Jan Svěrák. Naopak Petr Pytlík Vidlička Čtvrtníček si vzpomíná : “Mou nejmilejší hračkou byla plyšová opice, kterou teď opatruje má dcerka. Opičce sice schází jedno ucho, ale jinak se těší dobrému zdraví.”

Nový film Jana Svěráka Kuky se vrací dává každému divákovi šanci najít si svého Kukyho. Třeba jen ve vlastní fantazii.

O autorovi

Jan Svěrák, režisér, producent

Nejvýraznější český režisér porevolučního období je držitelem dvou Oscarů: za studentský film

Ropáci (1989) a za nejlepší cizojazyčný film Kolja (1996). S celovečerním hraným debutem Obecná škola (1991) se probojoval až do nominací na Oscara.

Jan Svěrák vystudoval pražskou FAMU, katedru dokumentární tvorby. Mystifikačně-ekologický dokument **Ropáci** (1988) získal ve své kategorii i trofej nejprestižnější: studentského Oscara. Není jistě bez zajímavosti, že Ropáci byli natáčeni velmi podobnou metodou jako Kuky se vrací – jako loutky voděné ve skutečném světě.

O dva roky později realizoval Jan Svěrák celovečerní prvotinu **Obecná škola** podle scénáře svého otce. Úsměvné retro z poválečného Československa bylo nominováno na Oscara. Za akční fantasy **Akumulátor 1** (1994) si z MFF v Benátkách v roce 1994 odvezl Cenu týdne kritiky. Přízeň domácího publika mu mimo jiné vynesla Českého lva za divácky nejúspěšnější film roku a Cenu čtenářů časopisu Cinema. Vstřícného přijetí ze strany diváků se dostalo i českému road movie **Jízda** (1994). Porota 30. MFF v Karlových Varech udělila Jízdě hlavní cenu Křišťálový glóbus a Jan Svěrák si odtud odvezl rovněž cenu festivalových diváků. V roce 2004 byla **Jízda** uvedena do kin v obnovené premiéře. Po mezinárodním úspěchu filmu **Kolja** (1996), podle scénáře Zdeňka Svěráka (kromě Oscara byl film oceněn Zlatým Globem a získal 6 Českých lvů) se Jan Svěrák začal věnovat přípravě náročného velko filmu **Tmavomodrý svět** (2001), v němž společně se svým otcem složili hold českým pilotům, kteří v průběhu 2. světové války bojovali ve službách RAF. **Tmavomodrý svět** získal 5 Českých lvů, včetně ceny pro Jana Svěráka za režii a ČL pro divácky nejúspěšnější film.

V roce 2004 natočil společně s Martinem Dostálem celovečerní dokument o svém otci **Tatínek** s podtitulem Mramorizace Zdeňka Svěráka.

V roce 2007 vznikl opět podle scénáře Zdeňka Svěráka film **Vratné lahve**. Působivý příběh učitele v důchodu, který se nehodlá vzdát svých snů, se stal divácky nejúspěšnějším filmem roku 2007. V kinech ho vidělo více než 1 200 000 diváků. **Vratné lahve** získaly Českého lva pro divácky nejúspěšnější film roku, Českého lva za scénář pro Zdeňka Svěráka a Českého lva za režii pro Jana Svěráka. Film získal cenu diváků také na mezinárodním festivalu v Karlových Varech, v Hamburku, Ljublani a Cottbusu.

Začátkem roku 1995 Jan Svěrák založil vlastní produkční společnost Biograf Jan Svěrák, s. r. o.. Zde realizoval mimo jiné i svůj čtvrtý celovečerní film **Kolja**, uvedený ve více než čtyřiceti zemích světa, včetně Spojených Států a Velké Británie. Z úspěšné spolupráce s britským producentem Ericem Abrahamem vzešel jak **Kolja**, tak **Tmavomodrý svět**, **Vratné lahve** i **Kuky se vrací**. V roce 2007 poprvé Jan Svěrák produkoval film jinému režisérovi – **Tajnosti** v režii Alice Nellis získaly Českého lva pro nejlepší film roku 2007.

